

V I Lenin

Om storryssarnas nationalstolthet

Så mycket det nu talas, resoneras och gastas om nationalitet och fosterland! Liberala och radikala ministrar i Storbritannien, en massa "framstegsvänliga" publicister i Frankrike (som har visat sig vara helt överens med de reaktionära publicisterna), en hel hop officiella, kadetiska och progressiva pennfäktare i Ryssland (inklusive åtskilliga narodniker och "marxister") – alla lovsjunger de översvallande "fosterlandets" frihet och oberoende, storheten i den nationella självständighetens princip. Det är omöjligt att här urskilja var den fala lismare slutar, som prisar bödeln Nikolaus Romanov eller dem som plågar negrer och indier, och var den dussinkälkborgare börjar, som av stupiditet eller karaktärslöshet simmar "med strömmen". Det är förresten inte heller viktigt. Vi har att göra med en mycket bred och mycket djup ideologisk strömning, vars källor har en ytterst stark anknytning till intressena hos herrar godsägare och kapitalister i stormaktsnationerna. För att propagera idéer, som är fördelaktiga för dessa klasser, spenderas årligen tiotals och hundratals miljoner; det är en stor kvarn, och den tar vatten från alla håll, från den övertygade chauvinisten Mensjikov till personer som är chauvinister på grund av opportunism eller karaktärslöshet, sådana som Plechanov och Maslov, Rubanovitj och Smirnov, Kropotkin och Burtsev.

Låt även oss, storryska socialdemokrater, försöka definiera vår inställning till denna ideologiska strömning. Det vore otillbörligt av oss, representanter för en stormaktsnation i Europas yttersta öster och en god del av Asien, att glömma den nationella frågans oerhörda betydelse särskilt i ett land som med rätta kallas "folkens fängelse"; vid en tid då det just är i Europas fjärran öster och i Asien som kapitalismen väcker en hel rad "nya", stora och små nationer till liv och medvetenhet; vid en tidpunkt då tsarmonarkin har kallat miljoner storryssar och "utbördingar" under vapen för att "lösa" en hel rad nationella frågor i enlighet med de intressen, som representeras av förenade adelns råd' samt Gutjkov, Krestovnikov, Dolgorukov, Kutler, Roditjev och deras anhängare.

Är då nationalstolthet främmande för oss, storryska medvetna proletärer? Naturligtvis inte! Vi älskar vårt språk och vårt fosterland, vi gör vårt bästa för att höja dess arbetande massor (dvs nio tiondelar av dess befolkning) till demokraternas och socialisternas medvetandenivå. Det smärtar oss mest av allt att se och känna de våldsdåd, det förtryck och de förödmjukelser, som tsarbödlarna, adelsmännen och kapitalisterna utsätter vårt sköna fosterland för. Vi är stolta över att dessa våldshandlingar utlöst motstånd mitt ibland oss, bland storryssarna, och att bland dem framträtt sådana män som Radisjtjev, dekabristerna och 70-talets revolutionära raznotjintser, att den storryska arbetarklassen skapade ett mäktigt revolutionärt massparti 1905 och att den storryske bonden vid samma tid började bli demokrat och började jaga bort präster och godsägare.

Vi minns att den storryske demokraten Tjernysjevskij, som ägnade sitt liv åt revolutionens sak, för ett halvt sekel sedan sade: "En ömklig nation, en nation av slavar, uppifrån och ned – alla slavar." De öppna och förstuckna storryska slaverna (slavar gentemot tsarmonarkin) vill inte gärna erinra sig dessa ord. Men enligt vår mening var det ord som gav uttryck åt sann fosterlandskärlek, en kärlek, fylld av sorg till följd av bristen på revolutionär anda hos den storryska befolkningens massor. På den tiden saknades denna anda. Det finns inte så mycket av den nu, men den existerar redan. Vi är fyllda av nationalstolthet, ty den storryska nationen har också skapat en revolutionär klass, har också bevisat att den kan visa mänskligheten stora förebilder i kampen för frihet och för socialism, och inte endast stora pogromer, rader av galgar, tortyrkammare, stor hungersnöd och stor servilitet gentemot präster, tsarer, godsägare och kapitalister.

Vi är fyllda av nationalstolthet, och just därför hatar vi *särskilt vårt* trålbundna förflutna (då de adliga godsägarna förde bönderna i krig för att förkväva Ungerns, Polens, Persiens och Kinas frihet) och vår trålbundna nutid, då samma godsägare, stödda av kapitalisterna, för oss i krig för att strypa Polen och Ukraina, för att slå ned den demokratiska rörelsen i Persien och Kina och för att stärka Romanovs, Bobrinskijs och Purisjkevitjs klick, som drar skam över vår storryska nationalvärdighet. Ingen kan lastas för att han fötts till slav; men en slav som inte bara avstår från att sträva efter frihet utan också rättfärdigar och förskönar sitt slaveri (exempelvis kallar strypandet av Polen, Ukraina etc för "fosterlandsförsvar" från storryssarnas sida) – en sådan slav är en lakej och en slusk, som utlöser berättigad indignation, missaktning och avsky.

"Ett folk, som förtrycker andra, kan inte frigöra sig självt", sade de största representanterna för 1800-talets konsekventa demokrati, Marx och Engels, vilka blivit det revolutionära proletariats lärare. Och vi storryska arbetare, som är fyllda av nationalstolthet, vill till varje pris ha ett fritt och oavhängigt, självständigt, demokratiskt, republikanskt och stolt Storrysland, vilket skall bygga sina relationer till grannarna på den humana principen om jämställdhet och inte på den feodala principen om privilegier, som är förnedrande för en stor nation. Just emedan vi vill detta säger vi: Det är omöjligt att under det tjugonde seklet i Europa (även i det fjärran Östeuropa) "försvara fosterlandet" på annat sätt än genom att med alla revolutionära medel bekämpa monarkin, godsägarna och kapitalisterna i det egna fosterlandet, dvs vårt fosterlands värsta fiender; storryssarna kan inte "försvara fosterlandet" på annat sätt än genom att önska nederlag för tsarismen i varje krig, såsom det minst onda för nio tiondelar av Storryslands befolkning, ty tsarismen inte bara förtrycker dessa nio tiondelar av befolkningen ekonomiskt och politiskt utan demoraliserar, förnedrar, vanäroar och prostituerar den också genom att lära den att förtrycka andra folk och att dölja sin skam med hycklande, förment patriotiska fraser.

Man kommer kanske att invända, att vid sidan av tsarismen och under dess hägn har en annan historisk kraft redan uppstått och blivit stark, nämligen den storryska kapitalismen, som utför ett progressivt verk genom att ekonomiskt centralisera och sammansluta väldiga områden. Men en sådan invändning är ingen ursäkt utan en ännu starkare anklagelse mot våra socialister-chauvinister, som borde kallas tsaristiska purisjkevitjsocialister (liksom Marx kallade lassalleanerna för kungliga preussiska socialister). Låt oss rentav anta, att historien kommer att avgöra frågan till den storryska stormaktskapitalismens förmån och mot hundra och en smånationer. Detta är inte omöjligt, ty kapitalets hela historia är en historia om våld och plundring, blod och smuts. Och vi är inte alls anhängare av att de små nationerna skall bevaras till varje pris; *under i övrigt lika förhållanden* är vi absolut för centralisation och mot det kälkborgerliga idealet om federativa relationer. Men även i det av oss antagna fallet är det för det första inte vår sak, inte demokraternas (för att nu inte tala om socialisternas) sak att hjälpa Romanov-Bobrinskij-Purisjkevitj att strypa Ukraina etc. Bismarck utförde på sitt sätt, med junkermetoder, ett historiskt sett progressivt verk; men den vore väl en fin "marxist" som på denna grund skulle tänka på att rättfärdiga ett socialistiskt stöd åt Bismarck! Dessutom främjade Bismarck den ekonomiska utvecklingen genom att förena de splittrade tyskarna, som förtrycktes av andra folk. Men Storryslands ekonomiska uppblomstring och snabba utveckling kräver att landet befrias från storryssarnas våldsmakt över andra folk – denna skillnad glömmer våra beundrare av de äktryska kvasibismarckarna.

För det andra: om historien avgör frågan till förmån för den storryska stormaktskapitalismen, så följer härav att den *socialistiska* roll, som spelas av det storryska proletariats såsom den viktigaste drivkraften i den av kapitalismen framkallade kommunistiska revolutionen, kommer att bli så mycket större. Den proletära revolutionen kräver långvarig fostran av arbetarna i en anda av den *fullständigaste* nationella jämställdhet och broderlighet. Just utifrån

det storryska proletariats intressen krävs sålunda en långvarig fostran av massorna, så att de på det mest beslutsamma, konsekventa, djärva och revolutionära sätt förfäktar alla de av storryssarna förtryckta nationernas fulla jämställdhet och självbestämmanderätt. Den storryska nationalstolthetens intressen (inte i trälaktig mening) sammanfaller med de storryska (och alla de andra) proletäreernas *socialistiska* intressen. Vår förebild kommer alltid att vara Marx, som efter att ha bott i England under årtionden och till hälften blivit engelsman krävde frihet och nationellt oberoende för Irland till förmån för de brittiska arbetarnas socialistiska rörelse.

I det av oss behandlade andra hypotetiska fallet kommer dock våra hembakade socialistiska chauvinister, Plechanov och allt vad de heter, att framstå som förrädare inte bara mot sitt fosterland, ett fritt och demokratiskt Storrysland, utan också som förrädare mot det proletära broderskapet mellan Rysslands alla folk, dvs mot socialismens sak.

Sotsial-Demokrat nr 35, den 12 december 1914

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 26, s 106-110